

Jaki to PTAK?

atlas dla dzieci

Jaki to PTAK?

atlas dla dzieci

Copyright © Wydawnictwo SBM Sp. z o.o., Warszawa 2017

Tekst: Dominik Marchowski

Opracowanie tekstu: Emilia Wybrzak

Opracowanie graficzne, skład, przygotowanie do druku i projekt okładki: Wioletta Kanik

Redakcja: Justyna Dedio

Korekta: Elżbieta Wójcik

Wydanie I

Wydawnictwo SBM Sp. z o.o.

ul. Sułkowskiego 2/2

01-602 Warszawa

www.WYDAWNICTWO-SBM.pl

ISBN 978-83-8059-613-9

Spis treści

Łabędź niemy.....	4	Żoła.....	70
Gęgawa.....	6	Kraska.....	72
Krzyżówka.....	8	Dudek.....	74
Cyraneczka.....	10	Dzięcioł duży.....	76
Cietrzew.....	12	Skowronek.....	78
Przepiórka.....	14	Oknówka.....	80
Bażant.....	16	Pliszka żółta.....	82
Perkoz dwuczuby.....	18	Jemiotuska.....	84
Kormoran.....	20	Strzyżyk.....	86
Czapla siwa.....	22	Słownik szary.....	88
Bocian biały.....	24	Drozd obrożny.....	90
Bielik.....	26	Kos.....	92
Jastrząb.....	28	Mysikrólik.....	94
Myszołów.....	30	Czubatka.....	96
Orzeł przedni.....	32	Bogatka.....	98
Pustułka.....	34	Kowalik.....	100
Sokół wędrowny.....	36	Wilga.....	102
Żuraw.....	38	Sójka.....	104
Drop.....	40	Sroka.....	106
Czajka.....	42	Kawka.....	108
Kszyk.....	44	Gawron.....	110
Śmieszka.....	46	Wrona siwa.....	112
Rybitwa czarna.....	48	Kruk.....	114
Alka.....	50	Szpak.....	116
Gołąb miejski.....	52	Wróbel.....	118
Turkawka.....	54	Zięba.....	120
Kukułka.....	56	Czyż.....	122
Płomykówka.....	58	Szczygieł.....	124
Puchacz.....	60	Gil.....	126
Puszczyk uralski.....	62		
Uszatka.....	64		
Jerzyk.....	66		
Zimorodek.....	68		

Łabędź niemy

Rodzina: kaczkowate

Występowanie

Łabędź niemy jest jednym z najbardziej znanych gatunków ptaków żyjących na wolności. W Polsce żyje na całym niżu oraz na terenach podgórskich, głównie nad jeziorami z pasmem trzcin. Można go spotkać pływającego po zbiornikach wodnych w miastach i na wsiach. W szuwarach buduje duże gniazda w formie platformy z trzcin i roślinności

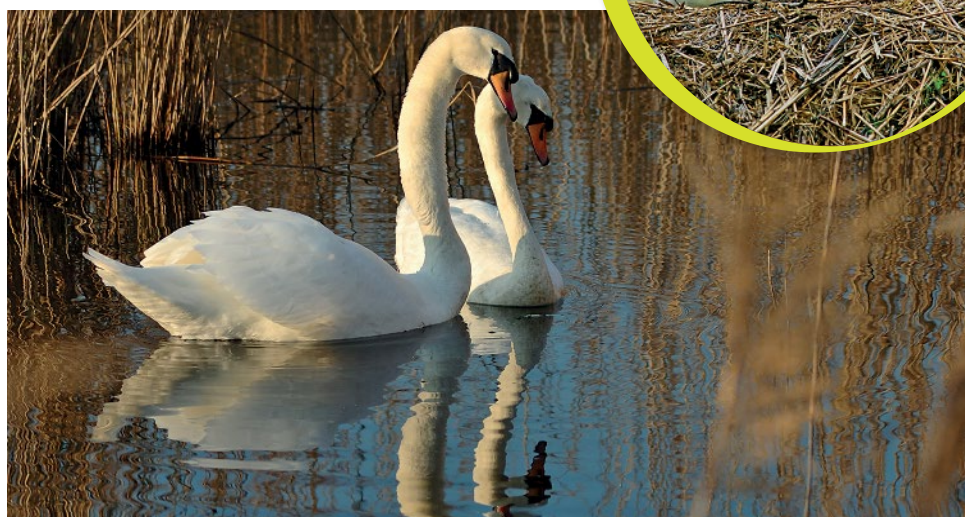

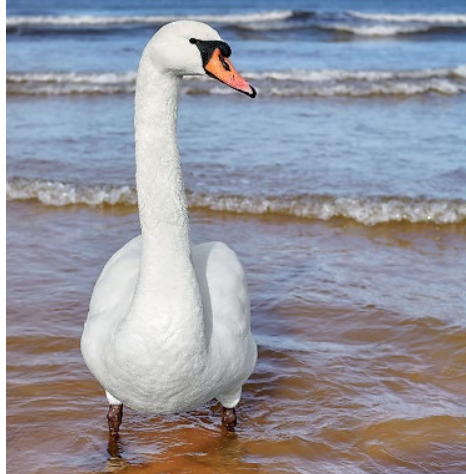
wodnej. Łabędzie nieme zimują w zachodniej Europie, a coraz częściej również w Polsce – np. w Zatoce Puckiej czy Zalewie Szczecińskim. Jest to gatunek chroniony.

Cechy

Młode łabędzie są szarobrazowe, a dorosłe – całkowicie białe, mają długą szyję w kształcie litery „s” i małą głowę. Charakterystyczne są dla nich

Ciekawostka

Wbrew nazwie łabędź niemy wcale nie jest niemy. Wydaje charakterystyczne dźwięki – parskające lub buczące: „hioor”.

pomarańczowoczerwony dziób oraz czarne pole pomiędzy dziobem a okiem, a także narośl, która u samców jest większa niż u samic. Łabędzie ważą od 6,5 do 15 kg i są jednymi z najcięższych ptaków, które latają, przy czym samiec łabędzia jest większy od samicy. Ptaki te mają bardzo dobry słuch i wzrok.

Tryb życia

Łabędzie nieme nie boją się ludzi, dlatego można

je obserwować z bliskiej odległości. Żywią się głównie roślinami, często podczas tak zwanego spławikowania, czyli zanurzania szyi w celu sięgnięcia po roślinność wodną, gdy tylna część ciała wystaje ponad wodę niczym spławik. Samica opiekuje się potomstwem, a samiec chroni gniazdo przed intruzami. Łabędzie nieme żyją średnio ponad 10 lat.

Gęgawa

Rodzina: kaczkowate

Występowanie

Gęgawa to jedyna gęś z rodzaju

Anser gniazdująca w Polsce.

Można ją zobaczyć w wielu rejonach

z wyjątkiem terenów podgórskich. Buduje

gniazda w szuwarach, na brzegach jezior lub

na wyspach. Gęgawy to ptaki wędrujące, przylatują

w lutym–marcu, a odlatują od października do grudnia.

Cechy

Gęgawa to duży ptak, o masywnej budowie ciała. Ma duży, różowy

dziób, różowe nogi oraz jasnoszare ubarwienie. Skrzydła od góry –

jasnoszare, przy ostrym świetle wyglądają wręcz jak białe. Ptak ten

ma głos bardzo podobny do gęsi domowej, która wywodzi się

od gęgawy. Samce są większe od samic.

Tryb życia

Podczas przelotów i zimowania gęgawa niekiedy łączy się w stada z innymi gatunkami,

najczęściej z gęsią zbożową i białoczelną. Ptaki te, lecąc stadami, tworzą formę zwaną kluczem. Gęgawy łączą się w pary na całe życie – jeśli jedno umrze, drugie pozostaje do końca życia samotne.

Okres lęgowy rozpoczyna się w marcu. Samiec i samica na zmianę opiekują się pisklętami. Od pierwszych dni życia młode ptaki są samodzielne, nie opuszczają rodziny, tworząc duże stada.

Zaczynają latać po 50–60 dniach.

Ciekawostka

Gęgawy to bardzo ważne ptaki w wielu kulturach. W starożytności były ucieleśnieniem bogów lub ich posłańców.

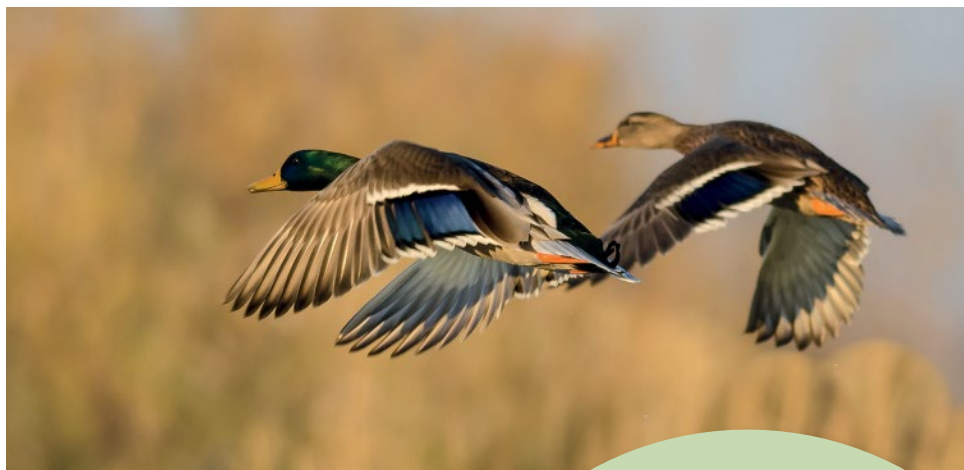
Krzyżówka

Rodzina: kaczkowate

Występowanie

W Polsce jest najpowszechniej występującą kaczką. Żyje w stawach, wiejskich sadzawkach, jeziorach i dolinach rzecznych. Gniazduje w różnych miejscach: w szuwarach, koszach lęgowych, dziuplach drzew, a nawet w budynkach. Buduje gniazda wyściełane mchem i trawami. Krzyżówki najczęściej zimują w Polsce. Ptaki te nie są objęte ochroną gatunkową.

Cechy

Samiec jest kolorowo ubarwiony, ma zielonkawo połyskującą głowę oddzieloną od reszty ciała białą obrożą, a pióra ogonowe zawinięte do góry. Samica jest brązowa, z ciemniejszymi kreskami. Jej cecha charakterystyczna

Ciekawostka

Krzyżówki są narażone na ataki drapieżników, dlatego rozwinęły ciekawy sposób snu. Zасыpiają jedną połowę mózgu, podczas gdy druga pozostaje aktywna. Dzięki temu mogą czuć i obserwować jednym okiem otoczenie.

to niebieski kolor lusterka, czyli połyskującej, podkreślonej białymi obrzeżami części piór, którą najlepiej widać podczas lotu. Od krzyżówki wywodzi się kaczka domowa.

Tryb życia

Kaczka składa około 8–12 jaj. Młode po 60 dniach opuszczają gniazdo i rozpoczynają naukę latania. Krzyżówka żywi się zarówno roślinnością,

jak i małymi owadami i bezkręgowcami. Często jest dokarmiana przez ludzi.

Cyraneczka

Rodzina: kaczkowate

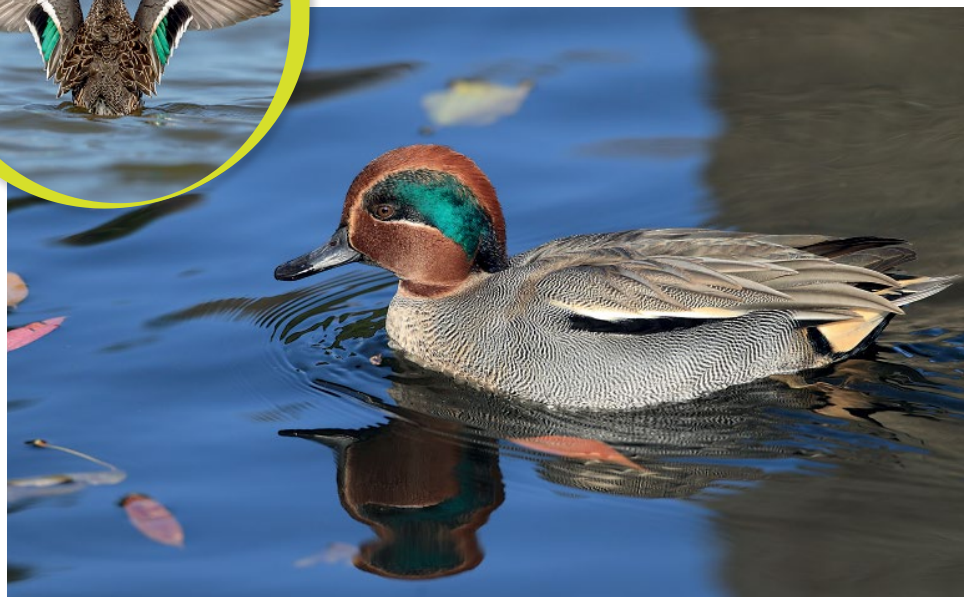
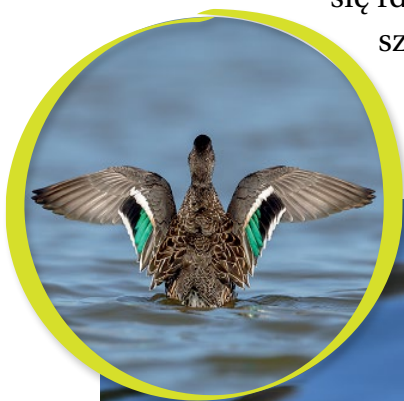
Występowanie

Cyraneczka żyje głównie na północy Polski, przeważnie nad leśnymi jeziorami lub niewielkimi oczkami wodnymi. Buduje gniazda blisko wody – są to zagłębienia usłane źdźbłami traw, ukryte wśród gęstej roślinności wodnej. Cyraneczka to gatunek wędrowny. Kaczki przylatują w marcu–kwietniu, a odlatują od października do listopada. Niedawno w Polsce pojawił się bliźniaczy gatunek cyraneczki pochodzący z Ameryki Północnej – cyraneczka karolińska.

Cechy

Cyraneczka jest najmniejszą z kaczek pływających. Wielkością przypomina gołębia. Samiec w czasie godów charakteryzuje się rdzawym ubarwieniem głowy z wyraźnym szerokim, zielonym pasem na oku oraz żółtym podogoniem. Samica ma bardziej jednolite ubarwienie głowy i zielonkawe lusterko.

Ciekawostka

Cyraneczki latają z dużą szybkością, całymi stadami wykonują powietrzne ewolucje. W czasie ucieczki potrafią lecieć z prędkością 100 kilometrów na godzinę.

Tryb życia

Ptaka ten w czasie przelotów tworzy duże stada w dolinach rzecznych, często miesza się z innymi gatunkami kaczek. Samica składa 8–11 jaj. Do 40–44 dnia życia młode cyraneczki są wodzone wyłącznie przez matkę, tzn. opiekuje się nimi tylko samica. Cyraneczki żywią się larwami komarów, robakami, nasionami traw oraz pędami roślin wodnych.

Cietrzew

Rodzina: kurowate

Występowanie

Cietrzew to gatunek bardzo rzadki, objęty ścisłą ochroną. W Polsce występuje obecnie tylko na terenach północno-wschodnich, w górach i na Kielecczyźnie. Żyje głównie na podmokłych łąkach i torfowiskach. Gniazdo cietrzewia to płytki dołek w ziemi wyścielany liśćmi, mchem i trawą. Często jest ono schowane wśród roślinności.

Cechy

Jest to ptak wielkości kury. Samica cietrzewia (cieciorka) jest mniejsza od samca, brązowa z ciemniejszymi prążkami. Samiec ma czarne upierzenie z lekkim fioletowym połyskiem, nad okiem – czerwoną grubą brew, a podogonie i pasek wzdłuż skrzydła są białe.

Ciekawostka

Cietrzewie mają sinobrązowe nogi upierzone aż po palce. Zimą pomagają im to poruszać się po śniegu.